

Zaniknutá sláva banských miest na východnom Slovensku

07.07.2026

GELNICA–SMOLNÍK–ŠTÓS–MEDZEV

PROGRAM:

06:00 hod odchod zo Žiliny cez Poprad **do Gelnice**, prehliadka najstaršieho a najvýznamnejšieho slobodného kráľovského mesta na východnom Slovensku. Mesto, ktoré v 14. a 15. storočí zažívalo obdobie rozkvetu, bolo po bitke pri Moháči niekoľkokrát vypálené a trpelo aj v 17. storočí v dôsledku protihabsburských stavovských povstaní. Po dlhom období ničenia kuruckými a cisárskymi vojskami zažila Gelnica stavebný rozmach a oživenie banskej činnosti ťažbou pyritu na výrobu kyseliny sírovej. Najvýznamnejšou živnosťou sa napokon stalo **klinčíkárstvo a reťazárstvo** a gelnické kince a reťaze boli známe v celom Uhorsku.

Po prehliadke fotostop **v Smolníku**, ktorý založili Gelničania na mieste bohatého ložiska medených rúd. V r. 1325 tu vznikla, podobne ako v Kremnici, banská komora a v r. 1327 získal Smolník od kráľa Karola Róberta mestské výsady. V čase panovania Žigmunda Luxemburského razili v Smolníku strieborné mince označené písmenom S a mincovňa tu pôsobila aj v časoch panovania Márie Terézie. Začiatkom 19. stor. tu pracovalo až 14 raziacich strojov, na ktorých 500 zamestnancov produkovalo mesačne až pol milióna mincí. Po katastrofálnej povodni v r. 1813, ktorá zatopila baňu, zanikli všetky banské úrady a inštitúcie. Preto štát zriadil v budove Dvorskej komory závod na výrobu cigár. Písal sa rok 1905 kedy požiar zničil školu, kostol, tabakovú továreň a 129 domov.

Po fotostopke pokračovanie **do klimatických kúpeľov Štós**, ktoré vďaka za svoj vznik majstrovi z továrne na výrobu nožov z neďalekej obce Štós. Róbert Komporday, znalec a milovník prírody, veľký propagátor vodoliečby a klimatickej liečby, založil v r. 1881 Štóske vodoliečebnú spoločnosť, ktorá dala na svahu Smolníckych vrchov postaviť prvý vodoliečebný ústav.

Po osobnom voľne na obed pokračovanie **do Medzeva**, ktorý v minulosti patril jasovským premonštrátom. Od 16.stor. je známe medzevské hámorníctvo, ktoré sa preslávilo najmä v 19. stor., kedy v Nižnom Medzeve pracovalo 109 hámrov a 198 vyhní. Po roku 1918 pokračovali v železiarskej tradícii už len dve menšie továrne. **Návšteva Múzea kinematografie** rodiny Schusterovej a fotostop pri expozícii Hámor.

17:00 odchod na cestu späť, predpokladaný návrat do Žiliny do 21:00 hod.

CENA: 43 € /os. za zájazdový autobus a sprievodcu CK

Nepovinný príplatok: domáce UNION poistenie 1 €/ dosp. os., 0,50 €/dieťa do 15 r.
vstupné:

Múzeum kinematografie 4 €/dosp. os.; 3 €/deti od 6r., študenti, seniory od 65 r.;
1 €/deti 3-6 r., seniory nad 70 r.; ZŤP zdarma

PRE UCELENÉ KOLEKTÍVY TERMÍN, PROGRAM A MIESTO ODCHODU UPRAVÍME PODĽA POŽIADAVKY